

35. De Spoordonkse Watermolen (deel 1).

De exacte datum van de bouw van de Spoordonkse Watermolen is niet meer te achterhalen. De bouw moet vóór 1453 hebben plaats gevonden. De molen was toen een houten gebouw. Want in dat jaar is het oudst geschreven bericht over de Watermolen gevonden. Toen verpachtte de rentmeester van Johan De Merode de watermolen aan Willem Schoenmakers. Van beroep Molenaar. Het gebeurde op Sint Jansdag.

Door Jan Kuijpers

Nadien is de molen eeuwenlang in handen geweest van belangrijke personen, zoals de halfheren van Oirschot. Door erfopvolging en verkoop wisselde de molen regelmatig van eigenaar. Bekende personen die eigenaar zijn geweest zijn de Van Leefdaels, De Merodes, De Sweerts-de Landas en de familie de La Court, die op de Baest woonde. In 1844 werd Joseph van Esch pachter van de molen en in 1868 werd besloten om de molen te herbouwen in steen. De zonen van Joseph van Esch Godefridus en Victor kochten in 1900 de molen van de familie de La Court. En werd de familie van Esch dus eigenaar. Toen de vader van Emile in 1984 stierf werd Emile eigenaar, de vierde generatie Van Esch.

Voorzijde van de Spoordonkse watermolen

Emile als 26-jarige

Het verhaal van Emile van Esch

Emile van Esch vond het prima dat het behoorlijk regende toen ik met hem het gesprek aanging over de Spoordonkse Watermolen. 'Dit weer is de brandstof voor mijn molen' zei hij triomfantelijk. Hoe Emile uiteindelijk eigenaar werd van de watermolen is op z'n minst een merkwaardig verhaal. "Het klinkt misschien gek", aldus Emile, "maar dat gebeurde een uur na de begrafenis van mijn vader, die in 1984 is gestorven. Wij zaten aan de koffietafel en het onderwerp watermolen kwam weer eens ter sprake. Er moest nu eindelijk maar eens duidelijkheid komen. Al heel wat keren was de watermolen binnen de uitgebreide familie Van Esch het onderwerp van gesprek geweest. Mijn vader beschouwde zichzelf tegenover de buitenwereld als de eigenaar. Wellicht deed hij dat om allerlei vragen van mensen die er niets mee te maken hadden te voorkomen. Hij had ook de sleutel. En hij ging er veel naar toe. Dikwijls ging hij er ook slapen. Hij had er een enorme binding mee. Maar hij kon verder met die watermolen niks ondernemen.

Watermolen vormde onderdeel van een onverdeelde boedel

De molen stond er al tientallen jaren sterk verpieterd bij, tot op het bouwvallige af. Dat kwam omdat mijn vader samen met zijn zes broers en zussen slechts mede eigenaar was van de watermolen, dat onderdeel vormde van een onverdeelde boedel. Waar maar geen definitief besluit over genomen kon worden. Dat het zo lang heeft moeten duren was natuurlijk een geldkwestie en wie gaat de watermolen beheren. Wat is die molen waard?? Daar komt bij dat de 'koude' kant van de ooms en tantes ook hun zegje meenden te moeten doen en daardoor ook nog de nodige invloed hadden. Wij woonden toen op de Markt in Oirschot en hadden daar een gezellig stamcafétje. Het was er altijd druk. Ze noemde dat cafétje bij 'Marietje' of bij 'De Miel'. En wij moesten dikwijls meehelpen in het café. Toen mijn vader was gestorven stond mijn moeder er alleen voor.

Achterzijde van de huidige Watermolen

Zo zag de molen eruit toen Emile die overnam

Notaris Peters

Notaris Peters was van al dat gedoe volledig op de hoogte en in onze contacten met hem had hij al de nodige voorstellen op papier gezet. Toen het onderwerp tijdens die koffietafel opnieuw ter sprake kwam was de sfeer zodanig dat er een oplossing in de lucht hing. Er werd zelfs geopperd om de notaris maar te laten komen. Er kon nu zaken worden gedaan. De notaris zat zelfs thuis al klaar met een voorlopig koopcontract. Hij verwachtte dat dit zou gebeuren. Hij was er dus zo. Samen met zijn secretaresse Corrie Van Kollenburg, die als getuige bij de ondertekening aanwezig moest zijn. Binnen een uur hadden alle rechthebbenden getekend en ging de watermolen over naar mij en mijn broer Toine. Een paar tantes vonden na afloop wel dat het nogal snel moest gebeuren. Maar ja ze hadden getekend en dat was het belangrijkste.

Een hele opluchting

Het was voor ons, maar ook voor de rest van de familie een hele opluchting. De watermolen moest dringend worden gerestaureerd. Het bedrag dat wij ervoor moesten betalen was dan ook symbolisch te noemen. Het was ongeveer 40.000 gulden. Bovendien moesten wij beloven dat wij de molen na renovatie de eerste 10 jaar niet zouden verkopen. Hij zou dan best heel veel waard kunnen zijn. Mijn broer Toine en ik werden dus samen eigenaar. In 1984 was ik 26 jaar en zat op de HTS. Mijn broer Toine was twee jaar ouder en journalist. Omdat Toine al een baan had werd ik de eigenaar van de watermolen.

Geweldig gevoel

Ik kan me nog goed herinneren dat ik als 26-jarige op dat moment een enorm goed gevoel over me kreeg. Ik was vervuld van innerlijke trots. Ik kreeg iets aangeboden waarmee ik eigenaar werd van een uniek stuk Spooronks erfgoed. Al heeft het jarenlang staan te verpieteren. Veel mensen feliciteerden mij daarmee en wensten mij

veel succes met de renovatie. Aan renovatie dacht ik in het begin nog helemaal niet. Eerst genieten van het hebben van dit erfgoed. Dat er enorm veel kwam kijken bij die renovatie besepte ik pas later. Ik had toen nog geen flauw idee wat mij te wachten stond.